

Michaela Ledvinová

**Citová vazba v současném partnerském vztahu
u klientek azylových domů pro matky s dětmi**

Posudek oponenta diplomní práce

Zatímco tradičně se psychologie z pomáhajících profesí uplatňuje ve zdravotnictví, ve výchově a školství, není současný rychlý rozvoj sociální práce není myslím propojen dostatečně s růstem podílu psychologie. Posuzovaná práce představuje hodnotný příspěvek k obohacení sociální práce právě o psychologické poznatky z oblasti vývojové psychologie.

Zatímco z různých kulturních a sociálních okruhů existuje celá řada poznatků o typech a četnosti vztahových vazeb – přílnutí, z prostředí azylových domů je těchto poznatků dosti málo. Lze tedy pozitivně ocenit už samu specifikaci diplomního úkolu právě na tuto oblast.

V literárně přehledové části předkládá autorka teorie citové vazby, k níž ji přivedlo mj. absolvování školení v metodě Current Relationship Interview J.A. Crowellové, jež zkoumá citovou vazbu u dospělých. Během studia začala pak pracovat s matkami v azylových domech, a to vytvořilo konkrétní rámec pro realizaci diplomního záměru. Dosti pozornosti věnuje autorka jemné pojmové diferenciaci. Namísto běžně užívaného termínu „Bezpečná základna“ se přiklání k pojmu „Jistá základna“. Tato Jistá základna je pro ni nutný m předpokladem vazebné jistoty, je jistá, nikoli bezpečná svou stálou přítomností. Rozlišuje Jistou základnu pro exploraci a Bezpečné útočiště pro návrat. U základních pojmů užívá pak velkých písmen.

V úvodních textech předkládá s velkou erudicí moderní poznatky o citové vazbě.. Všimá si pojmové nejednotnosti v této oblasti. Vycházejíc z Ainsworthová, citová pouta považuje za relativně dlouhodobá, vztahy mohou, ale nemusí přetrvávat. Vztahy jsou povahy dyadické, zatímco pouta jsou charakteristická pro jedince, jde o jeho mentální reprezentaci. Citové pouto je tu považováno za relativně dlouhodobý svazek. Citová vazba (attachment) je citovým poutem, kdy vazebná osoba není nikdy plně nahraditelná jinou. V rámci těchto úvah se autorka zabývá „vazebným chováním“, hovoří se také o „vazebné postavě“. Zde bych měl přece jen osobní poznámku, zda bychom se neměli snažit jiný pojem než „vazba“, či „vazebný“ apod., protože v češtině jsou tato slova už obsazena jinými významy.

Zasvěcený úvod do problematiky dále předkládá typy a vzorce citové vazby tak, jak byly zprvu vytyčeny u malých, ročních dětí, dále u dětí šestiletých a konečně uvádí čtyřkategoriální model citové vazby dospělých v partnerském vztahu, odvozený a navazující na vývoj citové vazby v útlém věku. Podrobně se zabývá vlivy, jež mají významný vliv na utváření citové vazby. Navazuje aplikací teorie citové vazby v psychoterapii. Předkládá dále o rozložení typů citové vazby v populaci.

V experimentální části zkoumá autorka citovou vazbu u 10 klientek azylového domu s dětmi. Popisuje metodu CRI, již ve výzkumu užila. Rozhovory o délce od 1,5 do 3,5 hod. nahrávala a přepisovala. Jen u 20% klientek našla jistý styl citové vazby, zatímco v 80%

vztah nejistý. Přes nízký počet respondentek je to údaj znepokojivý a zřejmě mířící do jádra problematiky těchto klientek. Zabývá se konotacemi a souvislostmi těchto nálezů, přináší řadu dalších zajímavých údajů. Svá zjištění podrobuje diskusi, konfrontaci s nálezy a možným interpretacím. Naznačuje výhledy a možnosti dalšího prohloubení této práce a výzkumů.

Práce je doplněna dostatečně bohatou, převážně anglicky psanou literaturou.

Považuji tuto práci za zralou a plně zdařilou a náležitě naplňující kriteria kladená na práci diplomní. Za svou osobu ji hodnotím jako výbornou.

2.9.2014

PhDr. Jaroslav Šturma